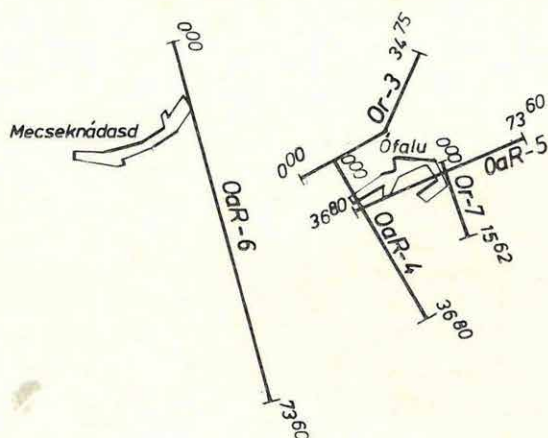

1.7 A MECSEK-HEGYSÉG SZERKEZETI ELEMEINEK GEOFIZIKAI KUTATÁSA*

Szeizmikus mérések az ÉK-i Mecsek feketeöszén-kutatási területén

Az Országos Földtani Kutató-Fúró Vállalat megbízásából 1976-tól kezdve folyamatosan végzünk szeizmikus méréseket a mélyfúrásos kutatás előkészítésére. 1978-ban a Máza Dél-Váralja Dél kutatási területhez DK felé kapcsolódva Ófalu környékén három refrakciós és két reflexiós vonallal fejlesztettük tovább a mérési hálózatot (37. ábra).

A refrakciós mérések eredményeit az OaR-4 refrakciós szelvénnnyel szemléltetjük (38. ábra). Az alsó 5400–6300 m/s határsebességgel jellemzett határfelület a középső triász és az ópaleozoos képződmények felszínével azonosítható. A területen raeti törmelékes képződményeket nem írnak le, így a triász ill. ópaleozoos felszín a széntelepes összlet fekvője, amely a refrakciós mérésekből közvetlenül meghatározható, szemben a Máza Dél-

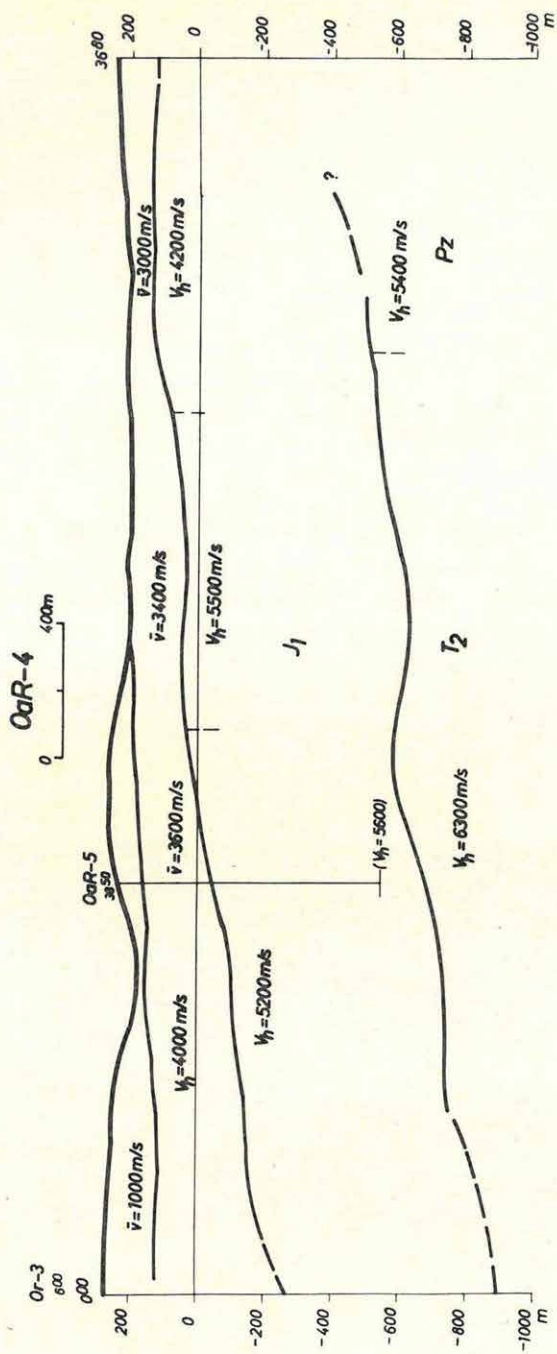

37. ábra. A Máza Dél – Váralja Dél kutatási terület helyszínrajza

Fig. 37. Location map of survey area Máza-S, Váralja-S

Рис. 37. План района работ Маза Юг-Варалья Юг

* Braun L., Kónya A., Nemesi L., Ráner G.

38. ábra. OaR - 4 refrakciós szelvény
 Fig. 38. Refraction cross section OaR-4
 Рис. 38. Профиль КМПВ OaR-4

Váralja Dél kutatási területtel, ahol ezt a határt csak közvetve tudtuk meghatározni.

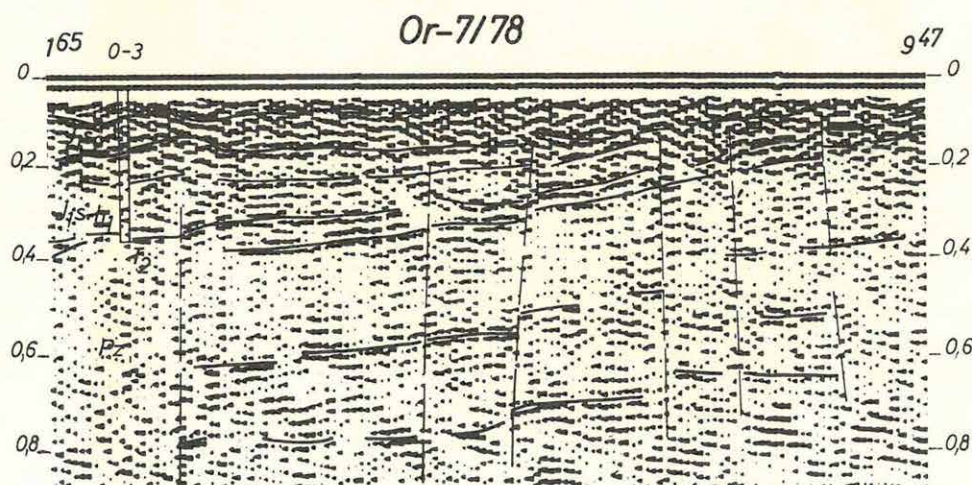
Reflexiók méréseinket középlövéses, 12-szeres fedésű rendszerben végeztük, a geofoncsoportok bázistávolsága 12,5 m volt. A példaképp bemutatott Or-7/78 reflexiók vonal időszelvényén (39. ábra) jól követhetők a DK felé emelkedő határfelületek. A szintazonosításra az 0-3 fúrás adatait használtuk fel, ennek alapján ki tudtuk jelölni a széntelepes összlet fedőjét (J_{1S_2}) és feküjét (T_2). A széntelepes összlet a DK felé vetők mentén emelkedő triász aljzatot elvékonyodik, sőt a szelvény vége felé kiékelődik. Figyelemre méltó a 0,8 s-tól 0,6 s-ig emelkedő felület, amely alatt az uralkodó DK-i irányú emelkedéssel ellentétes dőlésű reflexiók jelennek meg.

Megemlítjük, hogy a Máza Dél-Váralja Dél területen az 1977-es évben mélyített fúrások a széntelepes csoport feküjére vonatkozó szeizmikus előrejelzést hibahatáron belül igazolták.

Geofizikai mérések a Mecsek-hegység ÉNy-i előterében (Zselic)

A Mecseki Ércbányászati Vállalat megbízásából 1978-ban tellurikus és szeizmikus méréseket végeztünk a Mecsek-hegység ÉNy-i előterében Cseréfa-Simonfa-Gálosfa térségében.

A Zse-1 és Zse-2 vonal helyszínrajzát a „Földtani alapszelvények geofizikai vizsgálata” fejezet tellurikus izoarea térképén közöljük (21. ábra.)

39. ábra. Or-7/78 reflexiók szelvény

Fig. 39. Reflection time section Or-7/78

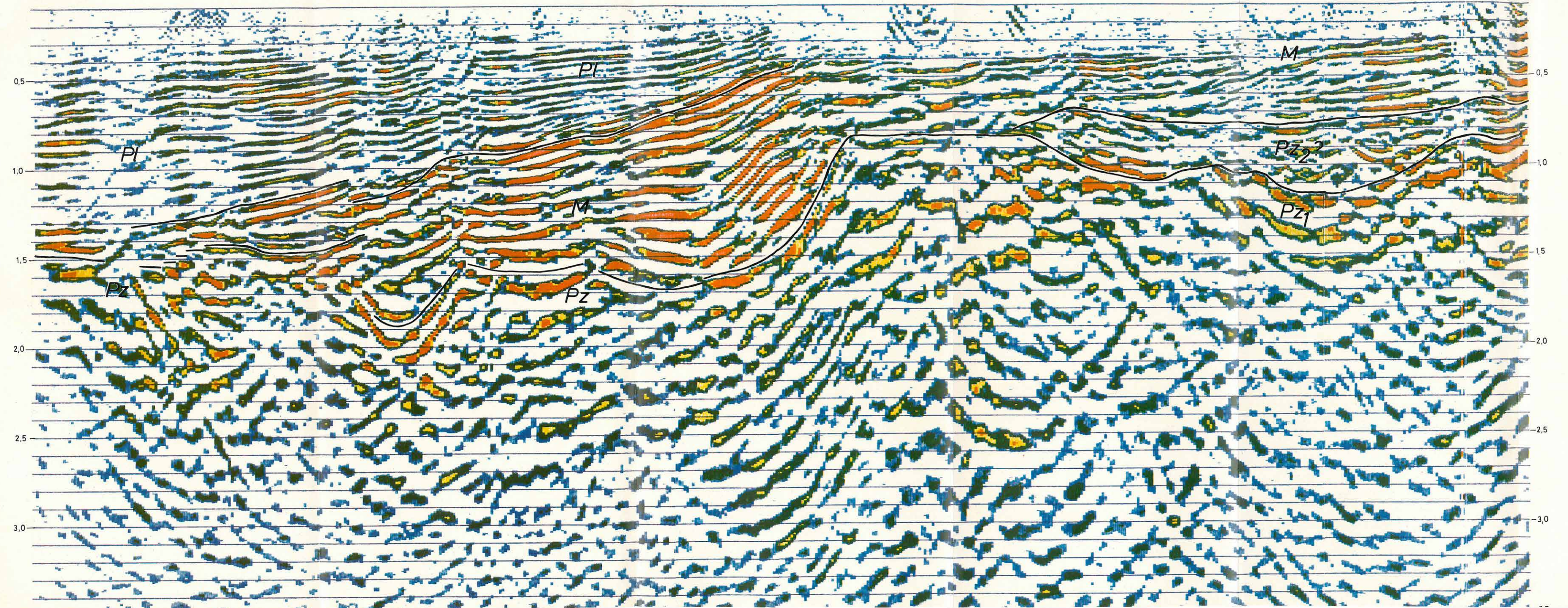
Рис. 39. Разрез МОВ по профилю Or-7/78

E

D

Zse-2
66 80
↓

(km) 0 002^m 007^m 012^m 017^m 022^m 027^m 032^m 037^m 042^m 047^m 052^m 057^m 062^m 067^m 072^m 077^m 082^m 087^m 092^m 097^m 102^m 107^m 112^m 117^m 122^m 127^m 132^m 137^m 0 (km)

40. ábra Zse-1 reflexiós mélységszelvény

Fig. 40. Reflection depth section Zse-1

Рис. 40. Глубинный разрез МОВ по профилю Zse-1

A geofizikai mérések feladata, hogy ezen a kevésbé megkutatott területen, a korábban rendelkezésünkre álló áttekintő gravitációs és mágneses térképeket is felhasználva, komplex értelmezéssel vizsgáljuk a terület földtani-szerkezeti viszonyait, különös tekintettel az újpaleozoos törmelékes összlet elterjedésére.

A Zse-1 és Zse-2 vonal Bouguer maximum területére esik, a tellurikus anomália térkép viszont negatív anomáliát jelez. Ennek biztos értelmezéséhez nem rendelkezünk elegendő adattal. Lehetséges, hogy az anomáliát – a Mecsek-hegység DNy-i előteréhez hasonlóan – itt is karbon korú kőzetek okozzák.

A Zse-1 reflexió mélységszelvény a 40. ábrán látható. A szelvény földtani értelmezéséhez az intervallum-sebességeket, diszkordanciahatárokat, gravitációs és tellurikus anomáliák menetét használtuk fel. A területen mélyfúrás nem állt rendelkezésünkre. A szelvény első felében a fiatal pannónia üledékek alatt diszkordánsan elhelyezkedő rétegek valószínűleg miocén képződmények. Mindkét összlet D felé fokozatosan emelkedik. A miocén alatt paleozoos kőzeteket tételezünk fel. A szelvény déli végén a negatív tellurikus anomália megszűnik. Ezen a szakaszon 800–1200 m-es mélységben Pz₂ jelöléssel újpaleozoos összletet tételezünk fel a kapott 3100–3600 m/s intervallumsebesség és a földtani szerkezeti kép alapján.

2 MÓDSZER- ÉS MŰSZERKUTATÁSOK

